

**ประสิทธิผลของการพัฒนาสมรรถนะแกนนำนักศึกษาพยาบาล
ในการสร้างสรรค์สื่อยุคใหม่เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคยาสูบ
Effectiveness of developing nursing student leaders' competency
in modern media creation for tobacco control**

พัชรภรณ์ ไชยสังข์* ฤดี ปุงบางกะดี** ศรัณญา ทิตศักดิ์*** ,เสาวณีย์ ทวีวานิชย์****

ธีระชล สาทสิน***** และรุจิราภรณ์ มหานิล*****

Phatcharaphan Chaiyasung,* Rudee Pungbangkadee,** Satanya Thitisak,*** Saowanee Taweewanich,****

Theerachol Satsin,***** and Rujiraporn Mahanil*****

*คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ **คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล

สถาบันการพยาบาลศรีสวรินทิราสภากาชาดไทย *วิทยาลัยพยาบาลกองทัพบก

*****คณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต *****สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยฯ

*Faculty of Nursing, Kasetsart University, **Faculty of Nursing, Mahidol University,

Srisavarindhira Thai Red Cross Institute of Nursing, *The Royal Thai Army Nursing College,

*****Faculty of Nursing, Suandusit University, *****The Nurses' Association of Thailand

บทคัดย่อ

การวิจัยกึ่งทดลองนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสิทธิผลของการพัฒนาสมรรถนะแกนนำนักศึกษาพยาบาลในการสร้างสรรค์สื่อยุคใหม่เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคยาสูบ กลุ่มตัวอย่างเป็นแกนนำนักศึกษาพยาบาลในชมรมนักศึกษาพยาบาลสร้างสังคมไทยปลอดบุหรี่ จำนวน 79 คน เลือกแบบเจาะจง เครื่องมือวิจัย ได้แก่ 1) โปรแกรมการพัฒนาศมรรถนะการสร้างสรรค์สื่อยุคใหม่เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคยาสูบ 2) แบบวัดสมรรถนะการสร้างสรรค์สื่อยุคใหม่เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคยาสูบ และ 3) แบบประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และการทดสอบที ผลการวิจัย พบว่า หลังการทดลอง แกนนำนักศึกษาพยาบาลมีสมรรถนะการสร้างสรรค์สื่อยุคใหม่เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคยาสูบ สูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมอยู่ในระดับระดับมาก ($M = 4.13$, $SD = 0.66$)

คำสำคัญ: แกนนำนักศึกษาพยาบาล, การสร้างสรรค์สื่อยุคใหม่, การควบคุมการบริโภคยาสูบ

ได้รับทุนสนับสนุนโครงการวิจัยจาก เครือข่ายพยาบาลเพื่อการควบคุมยาสูบแห่งประเทศไทย

Corresponding author E-mail: rudee.pun@mahidol.ac.th

วันที่รับบทความ: 19 เมษายน 2567 วันที่แก้ไขบทความ: 23 กันยายน 2567 วันที่ตอบรับบทความ: 30 ตุลาคม 2567

Abstract

This quasi-experimental research aimed to study the effectiveness of developing nursing student leaders' competency in modern media creation for tobacco control. A sample of 79 nursing student leaders in the nursing student club of Smoke-Free Thai Society, was purposively selected. Research tools include 1) a program for competency development in modern media creation for tobacco control, 2) competency assessment tool in modern media creation for tobacco control, and 3) a satisfaction assessment for participating in activities. The results of the research found that nursing student leaders' competency in creating modern media for tobacco control was significantly higher than before the experiment ($p < .05$). Satisfaction in participating in activities of nursing student leaders was at a high level ($M = 4.13$, $SD = 0.662$).

Keywords: Nursing Student Leaders, Modern Media Creation, Tobacco Control

ความสำคัญของปัญหา

การสูบบุหรี่ส่งผลกระทบต่อสุขภาพของผู้สูบและคนใกล้ชิด เป็นสาเหตุของการเกิดโรคร้ายแรง การเสียชีวิตจากการสูบบุหรี่มากกว่า 8 ล้านคนต่อปี ในจำนวนนั้นมีประชากร 7 ล้านคนที่เสียชีวิตโดยตรงจากการสูบบุหรี่ ในขณะที่ประมาณ 1.2 ล้านคนเสียชีวิตจากการที่สัมผัสกับควันบุหรี่มือสอง ผู้ที่สูบบุหรี่มากกว่า ร้อยละ 80 ของ 1.3 พันล้านคนทั่วโลกอาศัยอยู่ในประเทศที่มีรายได้ต่ำและปานกลาง (World Health Organization, 2020) ในประเทศไทย จำนวนผู้เสียชีวิตจากโรคที่เกิดจากการสูบบุหรี่เฉลี่ยวันละ 142 คน หรือชั่วโมงละ 6 คน (สำนักงานสถิติแห่งชาติ, 2561) จากข้อมูลของสถานการณ์ด้านพฤติกรรมกรรมการบริโภคยาสูบทั่วประเทศ อัตราการสูบบุหรี่มีแนวโน้มลดลงยกเว้นกลุ่มอายุ 19-24 ปีที่อยู่ช่วงระดับการศึกษาอุดมศึกษาขึ้นไป (ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ [ศจย.], 2562) ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการสูบบุหรี่ของเยาวชน คือ เพื่อนสนิทสูบบุหรี่ บุคคลในครอบครัวสูบบุหรี่ การเข้าถึงบุหรี่ได้ง่าย การไม่เคร่งครัดในการบังคับใช้กฎหมายห้าม (สุปาณี เสนาดีสัย และ สุรินทร์ กลัมพากร, 2563) และสภาพแวดล้อมที่เอื้อในการ

เข้าถึงบุหรี่ (ศจย., 2562) ทำให้นักศึกษาที่ทำงานด้านการรณรงค์เพื่อควบคุมการบริโภคยาสูบจำเป็นต้องมีศักยภาพในการสร้างสรรค์สื่อยุคใหม่เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคยาสูบที่มีเท่าทันการเปลี่ยนแปลงของการใช้โซเชียลเน็ตเวิร์ก (network) ในกลุ่มเด็กและเยาวชนรุ่นใหม่

การเสริมสร้างศักยภาพ เป็นวิธีการที่จะทำให้กลุ่มคนเป้าหมายได้รู้ถึงจุดเด่นของตนเอง เน้นการค้นหาข้อดีหรือความสามารถที่มีอยู่ของสมาชิก (นิรันดร์ จุลทรัพย์, 2557) การเสริมสร้างศักยภาพจะเกิดขึ้นได้นั้นขึ้นอยู่กับกลุ่มคนพร้อมที่จะเรียนรู้ และเต็มใจที่จะพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่ของตนเองให้มีความสามารถที่จะป้องกันหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ประโยชน์ของการเสริมสร้างศักยภาพ (ศิริภัสสรศรี วงศ์ทองดี (2559) ช่วยให้สมาชิกได้รู้ศักยภาพเดิมของตนเองและร่วมแสดงความคิดเห็นต่อสิ่งที่จะกระทำต่อไป การเสริมสร้างศักยภาพเพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการสร้างสรรค์สื่อยุคใหม่ ดำเนินการโดยการฝึกอบรมเพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติ ส่งเสริมความรู้และความชำนาญของนักศึกษา

จากการสำรวจการขยายตัวของเครือข่ายสังคมออนไลน์ พบว่า มีจำนวนผู้ใช้เพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็ว เช่น เฟซบุ๊ก (facebook) มีคนไทยใช้บริการจำนวน 11,916,420 คน เป็นกลุ่มนักเรียน นักศึกษา อายุ 14-26 ปี จำนวน 6,340,000 คน รองลงมาคือ ระหว่างอายุ 25-34 ปี ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีจำนวนมากและมีพลังในการขับเคลื่อนเรื่องราวต่างๆ ผ่านเครือข่ายสังคมออนไลน์ เครือข่ายพยาบาลเพื่อการควบคุมยาสูบแห่งประเทศไทย สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทยฯ โดยแผนงานย่อยพัฒนาสมรรถนะและขยายเครือข่ายนักศึกษาในการควบคุมยาสูบ ได้ดำเนินงานโครงการและกิจกรรมในสถาบันการศึกษาพยาบาลทั่วประเทศไทยมาเป็นประจำทุกปี ได้เล็งเห็นถึงสมรรถนะของนักศึกษาพยาบาลในการควบคุมยาสูบของผ่านช่องทางของโซเชียลเน็ตเวิร์ก จึงได้มีการจัดกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะนักศึกษาพยาบาลในการสร้างสรรค์สื่อยุคใหม่เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคยาสูบ ภายใต้แนวความคิด “นวัตกรรมสร้างสรรค์สื่อเพื่อสร้างสังคมไทยปลอดบุหรี่ การใช้รูปแบบการควบคุมบุหรี่ทางออนไลน์ซึ่งเป็นช่องทางที่นักศึกษาถนัดและคุ้นเคย และจะมีส่วนในการช่วยให้กลุ่มวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมสูบบุหรี่กลุ่มใหญ่ ซึ่งเป็นกลุ่มวัยเดียวกับนักศึกษาพยาบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของการไม่สูบบุหรี่จากสื่อยุคใหม่เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคยาสูบที่นักศึกษาพยาบาลสร้างขึ้น ซึ่งจะช่วยลดปัจจัยเสี่ยงที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และสนับสนุนการพัฒนานักศึกษาพยาบาลให้เป็นผู้นำในการควบคุมการบริโภคยาสูบอย่างยั่งยืนต่อไป

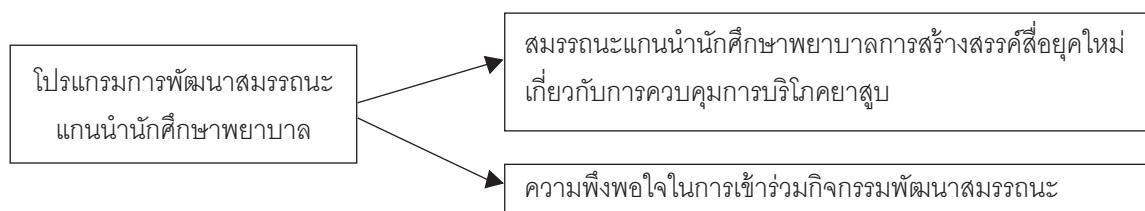
วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เปรียบเทียบสมรรถนะการสร้างสรรค์สื่อยุคใหม่เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคยาสูบ ระหว่างก่อนและหลังได้รับการพัฒนาสมรรถนะของแกนนำนักศึกษาพยาบาลชมรมนักศึกษาพยาบาลสร้างสังคมไทยปลอดบุหรี่
2. ประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะของแกนนำนักศึกษาพยาบาลชมรมนักศึกษาพยาบาลสร้างสังคมไทยปลอดบุหรี่ในการสร้างสรรค์สื่อยุคใหม่เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคยาสูบ

สมมติฐานการวิจัย

1. หลังได้รับการพัฒนาสมรรถนะ แกนนำนักศึกษาพยาบาลชมรมนักศึกษาพยาบาลสร้างสังคมไทยปลอดบุหรี่ มีสมรรถนะการสร้างสรรค์สื่อยุคใหม่เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคยาสูบสูงกว่าก่อนได้รับการพัฒนาสมรรถนะ
2. แกนนำนักศึกษาพยาบาลชมรมนักศึกษาพยาบาลสร้างสังคมไทยปลอดบุหรีมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะ

กรอบแนวคิดของการวิจัย การพัฒนาสมรรถนะในการสร้างสรรค์สื่อยุคใหม่เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคยาสูบ ใช้แนวคิดการเสริมสร้างศักยภาพ (นิรันดร์ จุลทรัพย์, 2557) โดยใช้การฝึกอบรมซึ่งเป็นกระบวนการปรับเปลี่ยนทัศนคติ ความรู้ และความชำนาญ เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพและประสิทธิผลในการสร้างสรรค์สื่อยุคใหม่เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคยาสูบ เขียนความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษาเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยได้ ดังนี้

แผนภาพที่ 1 กรอบแนวคิดของการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ชนิดของการวิจัย เป็นวิจัยกึ่งทดลอง ชนิดกลุ่มเดียว วัดก่อน-หลังการทดลอง

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร ได้แก่ แขนงนาคศึกษาพยาบาลในชมรมนาคศึกษาพยาบาลสร้างสังคมไทยปลอดบุหรี่ ของเครือข่ายพยาบาลเพื่อการควบคุมยาสูบแห่งประเทศไทย ในสถาบันการศึกษาทางการพยาบาล

กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 79 คน เลือกแบบเจาะจง โดยเป็นผู้ที่สามารถเข้าร่วมโปรแกรมการพัฒนาศักยภาพแกนนำนาคศึกษาพยาบาลในการสร้างสรรค์สื่อยุคใหม่เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคยาสูบได้ครบทุกครั้ง และมีอุปกรณ์สื่อสารที่สามารถเข้าร่วมกิจกรรมและตอบแบบสอบถามทางออนไลน์ได้

ขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป G*Power ซึ่งเลือก Test family เป็น t tests, effect size 0.3 (Cohen & Uphoff, 1977) อำนาจทดสอบ .80 (power of test) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง 71 คน เพิ่มจำนวนร้อยละ 10 เพื่อทดแทนการได้ข้อมูลไม่ครบถ้วน

เครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยพัฒนาขึ้น มีดังนี้

1. โปรแกรมการพัฒนาศมรรถนะแกนนำนาคศึกษาพยาบาลในการสร้างสรรค์สื่อยุคใหม่เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคยาสูบ ผู้วิจัยใช้แนวคิดการเสริมสร้างศักยภาพ (นิรันดร์ จุลทรัพย์, 2557) ในการปรับเปลี่ยนทัศนคติ ความรู้ และความชำนาญ เพื่อเสริมสร้างประสิทธิภาพในการสร้างสรรค์สื่อยุคใหม่เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคยาสูบ ประกอบด้วย 4 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 การฝึกอบรมให้ความรู้การสร้างสรรค์สื่อยุคใหม่เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคยาสูบ

กิจกรรมที่ 2 การฝึกทักษะปฏิบัติการสร้างสรรค์สื่อยุคใหม่เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคยาสูบ

กิจกรรมที่ 3 การทดลองนำเสนอสื่อยุคใหม่

เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคยาสูบ

กิจกรรมที่ 4 การประกวดสื่อยุคใหม่เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคยาสูบ

2. แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล จำนวน 10 ข้อ

3. แบบวัดสมรรถนะการสร้างสรรค์สื่อยุคใหม่เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคยาสูบ พัฒนามาจากแบบสอบถามของ Díaz-Noguera และคณะ (2022) แบ่งออกเป็น 5 ด้าน ได้แก่ ด้านแรงจูงใจการสร้างสรรค์และผลิตสื่อด้านการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ จำนวน 4 ข้อ ด้านความรู้และความเข้าใจการสร้างสรรค์และผลิตสื่อด้านการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ จำนวน 4 ข้อ ด้านการใช้เทคโนโลยีในการสร้างสรรค์และผลิตสื่อด้านการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ จำนวน 4 ข้อ ด้านความสนใจในการสร้างสรรค์และผลิตสื่อด้านการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ จำนวน 4 ข้อ และด้านความสามารถในการสร้างสรรค์และผลิตสื่อด้านการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบ จำนวน 4 ข้อ การตอบใช้มาตราประมาณค่า 5 ระดับ ตั้งแต่สมรรถนะมากที่สุดถึง น้อยที่สุด กำหนดคะแนน 5-1 ตามลำดับ

4. แบบประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาศมรรถนะ ผู้วิจัยปรับจากแบบประเมินความพึงพอใจการเข้าร่วมกิจกรรมหรือโครงการของคณะพยาบาลศาสตร์มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี จำนวน 10 ข้อ ใช้มาตราประมาณค่า 5 ระดับ จากพึงพอใจมากที่สุด ถึงน้อยที่สุด การแปลผลระดับใช้เกณฑ์ ค่าเฉลี่ยดังนี้ สูงกว่า 3.5 หมายถึง ระดับมาก 1.5-3.49 หมายถึง ระดับปานกลาง และ ต่ำกว่า 1.5 หมายถึง ระดับต่ำ

คุณภาพของเครื่องมือวิจัย กิจกรรมพัฒนาศมรรถนะแกนนำนาคศึกษาพยาบาลในการสร้างสรรค์สื่อยุคใหม่เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคยาสูบได้รับการตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาโดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 ท่าน มีค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (CVI) เท่ากับ 0.94 หาความเที่ยงโดยนำแบบวัดสมรรถนะไปทดลองใช้กับแกนนำ ได้แก่

นักศึกษาพยาบาลจำนวน 30 คนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ 0.98

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง โครงการวิจัย ได้ผ่านการรับรองจาก คณะกรรมการพิจารณาจริยธรรม วิจัยมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี เอกสารเลขที่ RMUTT_REC no.26/66 ลงวันที่ 31 มกราคม พ.ศ. 2566 ผู้วิจัยได้คำนึงถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นทั้งทางร่างกาย และจิตใจของกลุ่มตัวอย่างโดยกำหนดให้ยินยอมเข้าร่วม วิจัยภายใต้หลักเกณฑ์ของจริยธรรมในการวิจัย

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการในช่วงเดือน กุมภาพันธ์ ถึง มีนาคม 2566 คณะผู้วิจัยดำเนินการทดลอง และเก็บรวบรวมข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. **ก่อนการทดลอง** ผู้วิจัยให้นักศึกษาทุกคนตอบ แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลและแบบวัดสมรรถนะการ สร้างสรรค์สื่อยุคใหม่เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคยาสูบ โดยใช้ Google form

2. **ระยะการทดลอง** ผู้วิจัยจัดโปรแกรมการพัฒนา สมรรถนะแกนนำนักศึกษาพยาบาลในการสร้างสรรค์สื่อ ยุคใหม่เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคยาสูบให้นักศึกษา พยาบาล ใน 4 กิจกรรม ดังนี้

กิจกรรมที่ 1 ฝึกอบรมให้ความรู้ โดยใช้สื่อการ สอนเป็น พาวเวอร์พอยท์ และคลิปสื่อต่าง ๆ จำนวน 1 ครั้ง เป็นเวลา 2 ชั่วโมง เพื่อเพิ่มความรู้การสร้างสร้างสรรค์สื่อ ยุคใหม่เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคยาสูบ การใช้โปรแกรม ต่าง ๆ ในการสร้างสื่อควบคุมการบริโภคยาสูบ และมี อาจารย์ประจำกลุ่ม 1 คนต่อแกนนำ 8-10 คน ส่งเสริมและ แนะนำความรู้ที่ถูกต้อง

กิจกรรมที่ 2 ฝึกทักษะปฏิบัติการสร้างสรรค์สื่อ ยุคใหม่จำนวน 2 ครั้ง ๆ ละ 2 ชั่วโมง เพื่อแกนนำนักศึกษา พยาบาลได้รับความรู้เกี่ยวกับขั้นตอน กระบวนการจัด สร้างสรรค์สื่อยุคใหม่เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคยาสูบ การทดลองจัดทำสร้างสรรค์สื่อยุคใหม่เกี่ยวกับการควบคุม การบริโภคยาสูบด้วยโปรแกรมพื้นฐานง่าย ๆ ที่นิยมใช้ใน

วัยรุ่น โดยอาจารย์ประจำกลุ่มให้คำปรึกษาและชี้แนะการ คิดรูปแบบสื่อยุคใหม่เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคยาสูบ

กิจกรรมที่ 3 นำเสนอสื่อยุคใหม่เกี่ยวกับการ ควบคุมการบริโภคยาสูบด้วยโปรแกรมพื้นฐานง่าย ๆ ที่ นิยมใช้ในวัยรุ่นของกลุ่มตนเองที่ทดลองจัดทำจำนวน 1 ครั้ง เป็นเวลา 2 ชั่วโมง จัดเวทีนำเสนอสื่อยุคใหม่ที่ได้ทำ โดยมีอาจารย์ร่วมวิพากษ์พร้อมทั้งชี้แนะแนวทางแก้ไขสื่อ ที่เสนอ

กิจกรรมที่ 4 จัดเวทีประกวดสื่อยุคใหม่เกี่ยวกับการ ควบคุมการบริโภคยาสูบโดย แกนนำนักศึกษาพยาบาล แต่ละสถาบันนำความรู้และกระบวนการสร้างสรรค์สื่อ ยุคใหม่เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคยาสูบกลับไปทำที่คณะ ของตนเองตามแนวทางการประกวด และมีคณะกรรมการ ตัดสินและให้รางวัล

3. **หลังการทดลอง** นักศึกษาตอบแบบวัดสมรรถนะ การสร้างสรรค์สื่อยุคใหม่เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภค ยาสูบ และแบบประเมินความพึงพอใจของแกนนำในการ เข้าร่วมกิจกรรมโดยใช้ Google form

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติเชิงบรรยาย หาค่าความถี่ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และ paired t-test กำหนดระดับนัยสำคัญที่ .05

ผลการวิจัย

1. **ข้อมูลส่วนบุคคล** แกนนำนักศึกษาพยาบาล จำนวน 79 คน เป็นเพศหญิงร้อยละ 63.29 ไม่เคยสูบบุหรี่ หรือใช้ผลิตภัณฑ์ยาสูบมาก่อน (ร้อยละ 94.93) โปรแกรม คอมพิวเตอร์หรือแอปพลิเคชันที่นักศึกษาเคยทำเพื่อใช้ สำหรับการผลิตสื่อ/นวัตกรรมการควบคุมการบริโภคบุหรื มากที่สุดคือ Canva (ร้อยละ 60.75) รองลงมาคือ TikTok (ร้อยละ 37.97) แต่เคยมีประสบการณ์ในการผลิตสื่อ/คลิป วิดีทัศน์/นวัตกรรม เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคบุหรืหรือ ผลิตภัณฑ์ยาสูบจากสถาบันการศึกษาของตนเอง ร้อยละ 12.65

2. ผลการเปรียบเทียบสมรรถนะการสร้างสรรค์
สื่อยุคใหม่เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคยาสูบระหว่าง
ก่อนและหลังได้รับการพัฒนาสมรรถนะของแกนนำ
นักศึกษาพยาบาลชมรมนักศึกษาพยาบาลสร้างสังคม
ไทยปลอดภัย พบว่า ภายหลังได้รับการพัฒนาสมรรถนะ

แกนนำนักศึกษาพยาบาลมีสมรรถนะในการสร้างสรรค์
และผลิตสื่อด้านการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบทั้งใน
ภาพรวมและรายด้านทั้ง 5 ด้าน สูงกว่าก่อนได้รับการ
พัฒนาสมรรถนะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001
(ตาราง 1)

ตาราง 1 เปรียบเทียบสมรรถนะในการสร้างสรรค์และผลิตสื่อด้านการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบในภาพรวมและรายด้าน
ของแกนนำนักศึกษาพยาบาล ระหว่างก่อนและหลังการทดลองโดยใช้ paired t-test (n = 79)

สมรรถนะ/ระยะการทดลอง	M	SD	t	p-value
สมรรถนะในภาพรวม				
ก่อนการทดลอง	3.27	0.448	10.490	< .001
หลังการทดลอง	4.20	0.619		
ด้านแรงจูงใจการสร้างสรรค์				
ก่อนการทดลอง	3.32	0.809	9.110	< .001
หลังการทดลอง	4.27	0.656		
ด้านความรู้และความเข้าใจ				
ก่อนการทดลอง	3.16	0.882	7.327	< .001
หลังการทดลอง	4.16	0.735		
ด้านการใช้เทคโนโลยี				
ก่อนการทดลอง	3.42	0.842	6.316	< .001
หลังการทดลอง	4.23	0.678		
ด้านความสนใจ				
ก่อนการทดลอง	3.39	0.629	6.862	< .001
หลังการทดลอง	4.17	0.664		
ด้านความสามารถ				
ก่อนการทดลอง	3.06	0.571	10.479	< .001
หลังการทดลอง	4.15	0.680		

3. ผลการประเมินความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะของแกนนำนักศึกษาพยาบาลชมรมนักศึกษาพยาบาลสร้างสังคมไทยปลอดบุหรี่ในการสร้างสรรค์สื่อยุคใหม่เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคยาสูบ พบว่า หลังการทดลอง แกนนำนักศึกษาพยาบาลมีความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะแกนนำนักศึกษาพยาบาลในการสร้างสรรค์และผลิตสื่อด้านการควบคุมผลิตภัณฑ์ยาสูบอยู่ในระดับมาก ($M = 4.13$, $SD = 0.662$)

การอภิปรายผลการวิจัย

ภายหลังจากพัฒนาสมรรถนะ แกนนำนักศึกษาพยาบาลมีสมรรถนะสูงขึ้นจากก่อนพัฒนาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสนับสนุนสมมติฐานการวิจัย เนื่องจากโปรแกรมการพัฒนาสมรรถนะใช้วิธีการที่ทำให้กลุ่มเป้าหมายได้รับรู้ถึงจุดเด่นของตนเอง เน้นการค้นหาข้อดีหรือความสามารถที่มีอยู่ของกลุ่มเป้าหมาย โดยที่การเสริมสร้างศักยภาพจะเกิดขึ้นได้นั้นขึ้นอยู่กับกลุ่มคนที่พร้อมที่จะเรียนรู้และเต็มใจที่จะพัฒนาศักยภาพที่มีอยู่ของตนเองให้มีความสามารถในการป้องกันหรือแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น ประโยชน์ของการเสริมสร้างศักยภาพนั้นจะช่วยให้กลุ่มเป้าหมายได้รับรู้ศักยภาพเดิมของตนเอง และร่วมแสดงความคิดเห็นต่อสิ่งที่จะกระทำต่อไป เป็นการเรียนรู้จากประสบการณ์และความสามารถเดิมและเสริมสร้างให้เกิดศักยภาพในระดับที่สูงขึ้นจากการเรียนรู้ร่วมกันของกลุ่มคนที่อยู่ในสถานการณ์เดียวกันเพื่อสร้างเป้าหมายร่วมกันสร้างความร่วมมือสร้างผู้นำในการจัดการปัญหาด้วยความยั่งยืน (นิรันดร์ จุลทรัพย์, 2557) สอดคล้องกับพัชรภณท์ ไชยสังข์ และคณะ (2566) ที่พัฒนาทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมควบคุมยาสูบของแกนนำนักศึกษา พบว่า ภายหลังจากเข้าร่วมโปรแกรมแกนนำนักศึกษามีความรู้เรื่องการสร้างภูมิคุ้มกันในการไม่สูบบุหรี่ และทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์

ในการจัดกิจกรรมควบคุมยาสูบสูงกว่าก่อนการทดลอง

ความพึงพอใจในการเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาสมรรถนะแกนนำของนักศึกษาพยาบาลชมรมนักศึกษาพยาบาลสร้างสังคมไทยปลอดบุหรี่ในการสร้างสรรค์สื่อยุคใหม่เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคยาสูบอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของพัชรภณท์ ไชยสังข์ และคณะ (2563) ที่ผลความพึงพอใจของแกนนำนักศึกษาพยาบาลต่อเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาศักยภาพแกนนำนักศึกษาพยาบาลด้านความรู้เรื่องพิษภัยบุหรี่และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมยาสูบ และทักษะการให้คำปรึกษาเรื่องการเลิกบุหรี่ทางออนไลน์ในสถาบันการศึกษาอยู่ในระดับมากเช่นกัน เนื่องจากกิจกรรมแต่ละกิจกรรมก่อนเริ่มกิจกรรมใหม่จะมีกิจกรรมสนทนาก่อน และเพิ่มทบทวนความรู้กับเพื่อนแกนนำนักศึกษาพยาบาลนอกสถาบันตัวเองในกลุ่ม โดยการตั้งกลุ่ม มีการฝึกทดลองสร้างสื่อเกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคยาสูบด้วยโปรแกรมพื้นฐานง่าย ๆ ที่นิยมใช้ในวัยรุ่นของกลุ่มตนเองที่ทดลองจัดทำ และอาจารย์ในการวิพากษ์พร้อมทั้งบอกทางในการแก้ไขสื่อยุคใหม่เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคยาสูบที่นักศึกษาทดลองฝึกทำมานำเสนอ จึงเห็นได้ว่ากิจกรรมนั้นเน้นให้นักศึกษาพยาบาลมีการฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง โดยการอาศัยประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการใช้สื่อที่อยู่ใกล้ตัว ซึ่งก่อให้เกิดความน่าสนใจ และสามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ จึงมีความพึงพอใจ

ข้อเสนอแนะ

1. การนำสื่อยุคใหม่เกี่ยวกับการควบคุมการบริโภคยาสูบที่นักศึกษาพยาบาลสร้างขึ้นไปใช้จะมีส่วนในการช่วยให้กลุ่มวัยรุ่นที่มีพฤติกรรมสูบบุหรี่กลุ่มใหญ่ ซึ่งเป็นกลุ่มวัยเดียวกับนักศึกษาพยาบาลได้ตระหนักถึงความสำคัญของการไม่สูบบุหรี่ซึ่งจะช่วยลดปัจจัยเสี่ยงที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และสนับสนุนการพัฒนานักศึกษาพยาบาลให้เป็นผู้ในการควบคุมการบริโภคยาสูบอย่าง

ยั่งยืนต่อไป

2. สถานศึกษาควรสนับสนุนและส่งเสริมให้กลุ่มนักศึกษาพยาบาลที่เข้าอบรมพัฒนาสมรรถนะเป็นแกนนำในการจัดกิจกรรมโดยการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการประกวดการผลิตสื่อสร้างสรรค์ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้การผลิตสื่อด้วยโปรแกรมใหม่ๆ กับนักศึกษาที่มีความเชี่ยวชาญด้านการผลิตสื่อโดยเฉพาะจากคณะอื่น และร่วมกันสร้างสรรค์สื่อให้มีความน่าสนใจเพิ่มขึ้น รวมทั้งการนำสื่อที่ผลิตไปใช้ในสถาน การณ์จริง รวมทั้งมีการประเมินความ

สำเร็จของการนำไปใช้

3. ควรมีกิจกรรมการติดตามผลของการพัฒนาสมรรถนะแกนนำนักศึกษาพยาบาลในระยะยาวเพื่อศึกษาความคงทนของโปรแกรม และควรมีการพัฒนาสมรรถนะแกนนำนักศึกษาพยาบาลในการสร้างสรรค์สื่อยุคใหม่เกี่ยวกับโทษและพิษภัยของบุหรี่ไฟฟ้า เนื่องจากยังมีการเข้าใจผิดเกี่ยวกับบุหรี่ไฟฟ้าอีกมากและกำลังนิยมใช้ใน กลุ่มวัยรุ่น

เอกสารอ้างอิง

- นิรันดร์ จุลทรัพย์. (2557). การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์สู่ประชาคมอาเซียน. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ*, 14(1), 38-39.
- พัชรภาณท์ ไชยสังข์, ประภาส ธนะ, รัชพร ศรีเดช, และนพภัฏสร วิเศษ. (2563). ประสิทธิภาพของการพัฒนาศักยภาพด้านความรู้และทักษะการให้คำปรึกษาเรื่องการเลิกบุหรี่ทางออนไลน์ในสถานการศึกษาในแกนนำนักศึกษาพยาบาล. *วารสารพยาบาล*, 69(1), 36-48.
- พัชรภาณท์ ไชยสังข์, ยชญ์วรินทร์ จรบุรณย์, รัชพร ศรีเดช, และอนุสรณ์ เน้นอุดร. (2566). ประสิทธิภาพของการพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมควบคุมยาสูบของแกนนำนักศึกษาในมหาวิทยาลัยแห่งหนึ่ง. *วารสารพยาบาล*, 72(1), 10-18.
- ศูนย์วิจัยและจัดการความรู้เพื่อการควบคุมยาสูบ. (2562). รายงานสถานการณ์การบริโภคยาสูบของประเทศไทย พ.ศ. 2562. สืบค้นจากเว็บไซต์.
- ศิริภัสสรค์ วงศ์ทองดี. (2559). *การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์* (พิมพ์ครั้งที่ 3). สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์ มหาวิทยาลัย.
- สุภาณี เสนาดีสัย และ สุรินทร์ กลัมพากร. (2563). *บุหรี่กับสุขภาพ: พยาบาลกับการควบคุมการบริโภคยาสูบ* (พิมพ์ครั้งที่ 3). เครือข่ายพยาบาลเพื่อการควบคุมยาสูบแห่งประเทศไทย สมาคมพยาบาลแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานสถิติแห่งชาติ. (2561). *การสำรวจพฤติกรรมการสูบบุหรี่และดื่มสุราของประชากร พ.ศ. 2561*. พิมพ์ดี.
- Bloom, B. S., Engelhart, M. D., Furst, E. J., Hill, W. H., & Krathwohl, D. R. (1956). *Taxonomy of education objectives*. David McKay.
- Cohen, J. M., & Uphoff, N. T. (1977). *Rural development participation: concepts and measures for project design, implementation and evaluation*. Cornell University.
- World Health Organization. (2020, December 9). *The top 10 causes of death*.
<https://www.who.int/news-room/fact-sheets/detail/the-top-10-causes-of-death>

Díaz-Noguera, M. D., Hervás-Gómez, C., De la Calle-Cabrera, D., & López-Meneses, E. (2022). Autonomy, motivation, and digital pedagogy are key factors in the perceptions of Spanish higher-sducation students toward online learning during the COVID-19 pandemic. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(2), 654.
<https://doi.org/10.3390/ijerph19020654>